

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/122/2015
Identifikačné číslo spisu:	8113211837
Dátum vydania rozhodnutia:	04.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:8113211837.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky S. H., bytom K., zastúpená JUDr. Petrom Rakom, advokátom, so sídlom v Prešove, Masarykova č. 13, proti odporkyni Rapid life životná poisťovňa, a. s., Košice, Garbiarska č. 2, v dovolacom konaní zastúpená JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom, so sídlom Košice, Boženy Němcovej č. 22, o zrušenie rozhodcovského rozsudku vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14 C 107/2013, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. marca 2014 sp. zn. 8 Co 4/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania vo výške 83,87 Eur k rukám jej právneho zástupcu JUDr. Petra Raka, advokáta, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom zo 4. decembra 2013 č. k. 14 C 107/2013 - 100 zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, zo dňa 19.1.2012 sp. zn. 2 C 578/2012. Zároveň odložil vykonateľnosť tohto rozhodcovského rozsudku do právoplatnosti rozsudku vo veci samej, návrh odporkyne na prerušenie konania zamietol. Zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľke trovy konania v sume 244,36 Eur. Rozhodol tak s poukazom na § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z..Konštatoval, že dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve bola neprijateľnou podmienkou a preto podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Z vykonaného dokazovania, z obsahu zmluvných dojednaní, ak aj rozhodcovského rozsudku, mal preukázané, že v prejednávanej veci bola tiež porušená zásada rovnosti účastníkov a to minimálne už pri výbere rozhodcu. Nemal preukázané podmienky na postup podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. Júla 2013 sp. zn. II. ÚS 499/2012, ktorý odporkyňa predložila sa týkal iba procesných nedostatkov postupu všeobecných súdov v súvislosti so zásadou kontradiktórnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie odporkyne rozsudkom z 24. marca 2014 sp. zn. 8 Co 42/2014 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 219 O. s. p. potvrdil. Zamietol návrh na prerušenie konania. Zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľke trovy odvolacieho konania v sume 83,87 Eur. Stotožnil sa so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ako aj dôvodmi rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukázal. Poukázal na to, že zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci bola otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol je podmienkou individuálne dojednanou a v negatívnom prípade, či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Neprijal zbavovanie sa zodpovednosti odporkyne za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdelý a odsúdil to ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Je podľa jeho názoru neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a uviedol, že je vylúčené, aby za takýchto okolností akceptoval rozhodcovskú doložku. Dodávateľ s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať dôsledky ich používania. V danom prípade dodávateľ preukázateľne nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, na rozdiel od zásad občianskeho súdneho konania, nepredstavil mu pravidlá, podľa ktorých bude viesť súkromný „súdny“ proces a nedal mu poučenie na výber sa rozhodnúť. Preukázal, že spotrebiteľ si vo svetle uvedených požiadaviek individuálne vyjednal rozhodcovské konanie, je na odporkyni. V tejto súvislosti neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy, ktoré by podporovali záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky. Odporkyňa si dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky nespĺnila.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa. Žiadala, aby dovolací súd zrušil rozsudky odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa. Zároveň podala návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolanie odôvodnila § 237 písm. f/ O. s. p., pretože v konaní došlo k vadám, čím sa odporkyni postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, ako aj § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Namietala, že napadnutý rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice bol vydaný v súlade so zákonom č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v skrátenej forme a na základe podkladov predložených odporkyňou ako navrhovateľkou, ktorú okolnosť oba sudy nijako nevyhodnocovali a je teda mimo súdneho prieskumu bez relevantného vyjadrenia súdu k významu tohto skrátenej formy rozhodcovského konania. Poistnú zmluvu navrhol uzavrieť tretí subjekt nezávislý od odporkyne, a to výhradný finančný agent. Z príslušných zákonných noriem upravujúcich sprostredkovateľskú činnosť vyplýva, že sprostredkovateľ musí splniť zákonnú povinnosť a vyhotoviť tzv. záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve, ktorý obsahuje aj upozornenie na existujúcu rozhodcovskú doložku, ktorú navrhovateľka mohla, ale nemusela podpísať. Je logické, že tento záznam má a musí mať formulárový charakter, pretože to tak vyžaduje zákon. Súd bol povinný vykonať procesný úkon potrebný na objektivizáciu posúdenia, či rozhodcovská doložka bola alebo nebola individuálne dojednaná a to práve vykonaním výsluchu sprostredkovateľa poistenia. Oba sudy poukazovali na nesprávne viazanie podania opravného prostriedku na zaplatenie poplatku, ako je uvedené v poučení vydaného rozhodcovského rozsudku a nevšimli si, že v štatúte Arbitrážneho súdu Košice pri hodnotení sporu ako spotrebiteľa s iným účastníkom konanie je spotrebiteľ od takýchto poplatkov oslobodený. Ani túto právne významnú skutočnosť sudy neskúmali a nepodrobili prieskumu. Nesprávne skutkovo hodnotili, že rozhodcovská doložka sa nachádza v článku XV. Všeobecných poistných podmienok odporkyne, resp. v Zázname sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta. Rozhodcovská doložka sa nachádza v tzv. Osobitných zmluvných dojednaniach, ktoré sa nachádzajú za textom Všeobecných poistných podmienok. Navrhovateľka v žalobnom návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku mala uviesť aj dôvody, pre ktoré sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, ktoré absentovali. Neurčitý výrok rozhodnutia súdu na základe neurčitého petitu, ktorý je obsiahnutý v žalobnom návrhu bol spôsobilý narušiť právne istoty odporkyne, pretože navodil stav právnej neistoty v otázke, ktorý súd bude vecne príslušný na rozhodnutie po prípadnom zrušení rozhodcovského rozsudku vo veci. Z podaného návrhu je možné len analýzou vyvodiť, že hlavným dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku má dôvod podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zákona o rozhodcovskom konaní, t. j. že jeden z účastníkov popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy. Odporkyňa ďalej namietala nesprávne právne posúdenie spotrebiteľského charakteru tohto sporu. Podľa jej názoru predmetná vec nie je spotrebiteľským sporom, ale atypickým

sporom o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom už nejde primárne o spor medzi spotrebiteľom a dodávateľom ale o vecné preskúmanie postupu rozhodcovského súdu. Nejde preto o konanie, v ktorom by mal byť navrhovateľ ako spotrebiteľ oslobodený od súdnych poplatkov. Súdny konali bez splnenia poplatkovej povinnosti, teda bez splnenia všetkých procesných podmienok podľa § 103 a nasl. O. s. p., čím došlo k porušeniu § 18 O. s. p. Niet pochyb, že hore uvedený rozhodcovský rozsudok je právoplatný a vykonateľný. Ak by taký nebol, nebol by dôvod zo strany navrhovateľky iniciovať toto konanie. Nestotožnila sa so všeobecnými závermi súdov, že „rozhodcovské doložky sú v spotrebiteľských zmluvách neplatné pre hrubý rozpor s dobrými mravmi“. Takýto paušalizovaný záver však nie je aplikovateľný na všetky existujúce rozhodcovské doložky. Každú konkrétnu rozhodcovskú doložku v konkrétnej spotrebiteľskej zmluve je potrebné posudzovať z možného uhla ich neprijateľnosti vždy prísne individuálne. Namietala, že odkaz na ustálenú judikatúru bez bližšej citácie by nemal zaznieť v žiadnom odôvodnení súdneho rozhodnutia, nakoľko zbavuje účastníkov konania možnosti overiť, či v danom prípade sa skutočne jedná o ustálenú judikatúru, či táto judikatúra skutočne dopadá na posudzovaný prípad a či jej použitie nebolo prekonané neskorším vývojom v oblasti platného práva.

K uzatvoreniu poistenia došlo za podmienok podľa zákona č. 340/2005 Z. z. a to činnosťou sprostredkovateľa poistenia ako samostatného licencovaného podnikateľa a nie činnosťou odporcu samotného konajúceho svojim zamestnancom. Sprostredkovateľ poistenia I. H., evidovaná v poisťovníčnej systéme poisťovne a pod svojim registračným číslom aj v systéme NBS zahájil svoju činnosť pre poisťovníu, a to až po svojom zaregistrovaní na Národnej banke Slovenska. Medzi zákonné povinnosti sprostredkovateľa poistenia patrí aj jeho povinnosť oznámiť klientovi osobitné právne predpisy upravujúce mimosúdne vyrovnanie sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia. Zo záznamu o potrebách klienta vyhotoveného pred uzavretím poistenia, klient bol konkrétne poučený o zákone č. 244/2002 Z. z.. V Zázname nad podpisom klienta je uvedené, že informácie sprostredkovateľom poistenia mu boli podané vyčerpávajúcym spôsobom, jasne a porozumel im. Záznam bol pre verifikáciu jeho obsahu klientom podpísaný a rovnako ho podpísal aj sprostredkovateľ poistenia. Sprostredkovateľ poistenia spolu s navrhovateľkou je aj garantom správnosti obsahu Záznamu vo vzťahu k odporkyni. Zákon chráni dobrú vieru toho, komu je právny úkon určený (a bol určený odporkyni a NBS ako dohliadajúcemu orgánu nad sprostredkovateľmi). To že navrhovateľka po začatí tohto konania účelovo tvrdí niečo iné, je potrebné na preukázanie každého tvrdenia aj produkovať dôkaz - dôkazom však nemôže byť tvrdenie účastníka. Je preto potrebné, aby navrhovateľka predložila potrebné dôkazy k svojim tvrdeniam. Dojednanie rozhodcovskej doložky v danom prípade bolo výsledkom slobodného rozhodnutia navrhovateľky, nešlo ani o neprijateľnú podmienku, keďže navrhovateľka mohla túto podmienku individuálne ovplyvniť (aj vylúčiť a to nepodpísaním osobitných zmluvných dojednaní) bez toho, aby tým bol ovplyvnený zvyšok poisťovného vzťahu.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhovateľky žiadala dovolanie zamietnuť. Uviedla, že niektoré tvrdenia odporkyne v dovolaní nevyplývajú z obsahu spisu a preto považuje tieto tvrdenia za podané pravdepodobne omylom a má za to, že, že pri spisovaní predmetného dovolania omylom využila obsah iného dovolania v inej právnej veci. Tiež uviedla, že sprostredkovateľ poistenia I. H. je nebohá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O. s. p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas odporkyňa (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s.

p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Odporkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O. s. p. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 O. s. p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich. Podľa § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných vád taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných vád v zmysle § 237 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných vád.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolateľka netvrdila a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru dovolateľky je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej existenciu vidí v tom, že napadnutý rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice bol vydaný v súlade so zákonom č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v skrátanom konaní a na základe podkladov predložených odporkyňou ako navrhovateľkou, ktorú okolnosť oba sudy nijako nevyhodnocovali a je teda mimo súdneho prieskumu bez relevantného vyjadrenia súdu k významu tohto skrátaného typu rozhodcovského konania. Poistnú zmluvu navrhol uzavrieť tretí subjekt nezávislý od odporkyne, a to výhradný finančný agent. Súd bol povinný vykonať procesný úkon potrebný na objektivizáciu posúdenia, či rozhodcovská doložka bola alebo nebola individuálne dojednaná a to práve vykonaním výsluchu sprostredkovateľa poistenia. Oba sudy poukazovali na nesprávne viazanie podania opravného prostriedku na zaplatenie poplatku, ako je uvedené v poučení vydaného rozhodcovského rozsudku a nevšimli si, že v štatúte Arbitrážneho súdu Košice pri hodnotení sporu ako spotrebiteľa s iným účastníkom konanie je spotrebiteľ od takýchto poplatkov oslobodený. Ani túto právne významnú skutočnosť sudy neskúmali a nepodrobili prieskumu. Navrhovateľka v žalobnom návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku neuviedla dôvody, pre ktoré sa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku, čo odporkyňa od začiatku namietala. Neurčitý výrok rozhodnutia súdu na základe neurčitého petitu, ktorý je obsiahnutý v žalobnom návrhu bol spôsobilý narušiť právne istoty odporkyne, pretože navodil stav právnej neistoty v otázke, ktorý súd bude vecne príslušný na rozhodnutie po prípadnom zrušení rozhodcovského rozsudku vo veci.

O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom,

ide vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Uvedená vada konania je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces.

Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci *García Ruiz proti Španielsku* z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok *Georgiadis proti Grécku* z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok *Higginsová a ďalší proti Francúzsku* z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie,

ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia". Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvého stupňa (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

K námietke odporkyne, že oba sudy poukazovali na nesprávne viazanie podania opravného prostriedku na zaplatenie poplatku, ako je uvedené v poučení vydaného rozhodcovského rozsudku a nevšimli si, že v štatúte Arbitrážneho súdu Košice pri hodnotení sporu ako spotrebiteľa s iným účastníkom konanie je spotrebiteľ od takýchto poplatkov oslobodený. Obsahom odôvodnenia rozsudkov súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu nie sú vôbec uvedené skutočnosti namietané odporkyňou (oba sudy poukazovali nesprávne na viazanie podania opravného prostriedku na zaplatenie súdneho poplatku tak, ako je to uvedené v poučení vydaného rozhodcovského rozsudku. Sudy si nevšimli a neprihliadali na to, že v štatúte Arbitrážneho súdu Košice pri hodnotení sporu ako spotrebiteľa s iným účastníkom konanie je spotrebiteľ od takýchto poplatkov oslobodený). Ani jeden zo súdov sa vo svojom rozhodnutí nezoberali a neposudzovali túto skutočnosť. Dovolací súd preto na túto námietku neprihliadol, lebo nemohol ani preskúmať, či v „tejto časti“ ide o nepreskúmateľnosť rozsudku.

Pokiaľ ide o námietku neúplnosti, prípadne neurčitosti žalobného návrhu Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd konali o žalobnom návrhu navrhovateľky, v ktorom namietala, že nikdy nesúhlasila s novými všeobecnými poisťnými podmienkami odporkyne, preto tie, ktoré uvádza odporkyňa nie je viazaná. Namietala tiež ich nezrozumiteľnosť a neurčitosť, neuznávala právomoc rozhodcovského súdu, vo veci neexistovala žiadna uzatvorená a platná rozhodcovská doložka ani rozhodcovská zmluva, na základe ktorej by sa mohol konať rozhodcovský súd, ako aj na neprijateľnosť takejto podmienky. Aj zo samotného petitu žalobného návrhu jasne vyplýva, čoho sa navrhovateľka domáhala - zrušenia označeného rozhodcovského rozsudku. V odôvodneniach svojich rozsudkov oba sudy aj riadne odôvodnili nárok uplatnený navrhovateľkou, ako sa aj vyporiadali s námietkami odporkyne.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd postačujúco odôvodnil svoj rozsudok, ktorým nadviazal na rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý ako vecne správny potvrdil. Podľa dovolacieho súdu nižšie sudy dostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia; ich zdôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.), je v ňom vysvetlené, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzali aj ako vec - zistený skutkový stav - právne posúdili. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu; takýto prístup reflektuje aj ostatne citovanú judikaturu EŠLP. V prípade, ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým - ako už bolo spomenuté - tvorí jeden celok.

Pokiaľ ide o námietku odporkyne spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno dosiahnuť nápravu len výslovne uvedených procesných väd (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) alebo hmotnoprávných nesprávností posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Dovoláním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Potvrdzuje to aj ustanovenie 243a ods. 2, veta druhá O. s. p., v zmysle ktorého dovolací súd nevykonáva dokazovanie.

Z dovolania je tiež zrejma námietka odporkyne, že sudy vôbec nevykonali niektoré dôkazy a nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania.

Dovolací súd nezistil existenciu dôvodu prípustnosti dovolania, ktorý mal spočívať v nedodržaní

procesného postupu prvostupňovým súdom, vyplývajúceho z ustanovenia § 129 ods. 1 a 2 O. s. p.. Pokiaľ ide o argumentáciu (námietku) dovolateľa, a to ohľadom nevykonania určitého dôkazu, je treba uviesť, že takýto postup môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nezakladá však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p. (porovnaj R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O. s. p. prípustné (porovnaj R 125/1999). Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv odporkyne nie je postupom, ktorým by im súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.).

Z ustanovení § 101 ods. 1 a § 120 ods. 1 O. s. p. vyplýva procesná povinnosť účastníka konania tvrdiť skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje svoje právo alebo povinnosť protistrany, a procesná povinnosť označiť dôkazy, ktorými chce preukázať pravdivosť ním tvrdených skutočností. Ide o základné povinnosti účastníka sporového konania. Dôkazné bremeno sa chápe v spojitosti s procesnou zodpovednosťou účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia; táto zodpovednosť sa prejaví v jeho procesnom neúspechu. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu, aby rozhodol o veci samej aj v prípadoch nepreukázania určitej skutočnosti, ktorá bola významná pre rozhodnutie podľa hmotného práva. Rozsah dôkazného bremena vyplýva z hmotného práva (z príslušnej hmotnoprávnej normy). V zásade platí, že dôkazné bremeno má ten, komu je podľa hmotného práva na prospech existencia určitej skutočnosti.

Označenie dôkazov nie je iba procesnou povinnosťou účastníkov konania, ale zároveň aj ich procesným oprávnením. Uplatnenie tohto oprávnenia je však časovo limitované. V zmysle § 120 ods. 4 O. s. p. (okrem výnimiek v ňom ustanovených) je súd povinný poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a O. s. p.) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada.

Právomoc (súdu) konať o veci, ktorej sa žalobný návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (porovnaj § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania.

Podľa § 132 O. s. p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O. s. p.). Ťažisko dokazovania je v procesnom postupe súdu prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O. s. p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.). Vzhľadom na to, že najvyšší súd nevykonáva dokazovanie, nemôže ani - len na základe súdnych spisov preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov vykonaných prvostupňovým alebo odvolacím súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké (rovnocenné) podklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd,

ktorý dôkazy hodnotil.

Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, to ale ešte samo osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O. s. p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné vid' § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p.).

Odporkyňa v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Odporkyňou namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým dospeli v procese dokazovania, môže zakladať tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde ale o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 O. s. p. (porovnaj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 362/2013, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.); zároveň je zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. (porovnaj R 54/2012, ale aj ďalšie rozhodnutia, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010).

Aj keby teda boli opodstatnené tvrdenia odporkyne o nesprávnom právnom posúdení veci, na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie (dovolací súd ho z uvedeného aspektu neposudzoval), odporkyňou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 O. s. p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania odporkyne nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Navrhovateľka si uplatnila trovy dovolacieho konania vo svojom vyjadrení k dovolaniu odporkyne. Žiadal priznať trovy konania za dva úkony - za prípravu a prevzatie právneho zastúpenia a písomné vyjadrenie k dovolaniu v hodnote á 61,85 Eur za jeden právny úkon právnej pomoci, režijný paušál á 8,04 Eur a 20 % DPH vo výške 27,96 Eur. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri posudzovaní trov konania prihliadal na § 142 ods. 1 O. s. p. (účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal). Pokiaľ ide o úkon prevzatie a prípravu, za tento trovy nepriznal z dôvodu, že právny zástupca zastupujúci navrhovateľku v dovolacom konaní túto zastupoval už v konaní pred

súdom prvého stupňa a odvolacím súdom, bol oboznámený s predmetom konania, s celou vecou, preto prevzatie a príprava zastúpenia v dovolacom konaní nie je možné považovať za účelné uplatnenie, prípadne bránenie práva. Najvyšší súd Slovenskej republiky priznal navrhovateľke trovy konania za jeden úkon a to vyjadrenie k dovolaniu odporkyne spolu vo výške 61,85 Eur + 8,04 Eur + 20 % DPH, spolu 83,87 Eur. Trovy právneho zastúpenia boli priznané v súlade s § 11 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. c/, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 -61,85 Eur (1/13) a režijný paušál 8,04 (1/100) a 20 % DPH 13,98 Eur, spolu 83,87 Eur. Najvyšší súd Slovenskej republiky zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľke trovy dovolacieho konania vo výške 83,87 Eur k rukám právneho zástupcu do 3 dní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.